

עדכון ממ"ד יומי

המזרח התיכון בהיבטים אזוריים ובינלאומיים

03 ספטמבר 2019 - ג' אלול, תשע"ט

האירועים בצפון

- נצראללה: "בפעולתנו האחרונה ביססנו משוואת הרתעה חדשה מול ישראל – פעולה ישראלית בלבנון דינה תגובה מצדנו בגבול הצפון ואף בעומק ישראל". הוסיף כי ארגונו מתכוון להפיל כטב"מים ישראלים, שיטוסו בשמי לבנון וכי הכטב"מים, שנשלחו למעוזו בדאחיה "כשלו במשימתם".
- משה"ח האיראני: תקיפת "המשטר הציוני" בבירות היא הפרה ברורה של ריבונותה של לבנון ומנוגדת לחוקים הבינ"ל.
- מזכ"ל הליגה הערבית הזהיר מפני הסלמה שתוביל ליציאה משליטה של המצב.
- משה"ח הסורי: סוריה מחדשת את עמידתה המלאה עם ההתנגדות וזכותה, לצד הצבא הלבנוני, לפעול לשמירה על ריבונות לבנון.
- ממשלת כווית הביעה (2) גינוי חריף להתקפה הישראלית על לבנון.

פלסטינים

- דובר ממשלת הרש"פ, מלחם, ציין כי משכורות פקידי הרש"פ בגדה וברצועה ישולמו בשיעור אחיד.

סוריה

- המשך הפרות משטריות של הפסקת האש בגוש אדלב.

המכלול האיראני

- שרי החוץ של רוסיה ואיראן נפגשו (2) במוסקבה ודנו בסוגיית הסכם הגרעין, ביוזמות לביטחון המפרץ ובהסדרה בסוריה.
- מושלי הבנקים המרכזיים של איראן וסוריה המרכזי דנו (2) בטהראן בהרחבת היחסים הפיננסיים, בישום הסכמים קודמים וביסוד בנק משותף.

אירועי הצפון

מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, הצהיר (2) כי באמצעות פעולת ירי הנ"ט לעבר ישראל (1) ביסס ארגונו משוואת הרתעה חדשה עם ישראל ולפיה כל פעולה ישראלית בלבנון דינה פעולת חזבאללה לאורך כל גבול הצפון, ולא רק בחוות שבעא, ואף בעומק ישראל. "זכרו היטב את ה-1 בספטמבר, משום שזהו תחילתו של שלב חדש של גבול לבנון עם 'פלסטיין הכבושה'. אין עוד קווים אדומים בכל הקשור להגנה על לבנון (...). אם תתקפו אותנו, כי אז כל חייליכם והישובים שלכם בעומק יהיו בתוך מטרת התגובה שלנו". הוא התפאר שבכך חצה ארגונו קו אדום שישראל התעקשה עליו מאז הקמתה ולפיו אין לפגוע בכוחותיה בגבול הצפון.

בנאום טלוויזיוני, הוסיף נצראללה כי ירי הנ"ט היה התגובה להריגת שני פעיליו בסוריה (24) ואילו ארגונו שוקד עתה על הפלת כטב"מים ישראלים, בשעה שיכנסו לשמי לבנון. אמר כי "אנו נמצאים עתה בשלב חדש בהתמודדות עם הכטב"מים הישראלים בשמי לבנון. ההיתר לישראל להפר את ריבונותנו נגמר, הנושא ירד לדרג השטח. מי שחפץ ביציבות לבנון, צריך לומר לישראל שנגמר הזמן בו אתם יכולים להטיס את הכטב"מים שלכם ולהפר את ריבונותנו".

נצראללה הוסיף כי שני הכטב"מים ששלחה ישראל למעוזו בדאחיה כשלו במשימה שלשמה נשלחו. הוא שיבח את עמדתם של בכירי הממשל הלבנוני וצ"ב "שלא נבהלו מהאיומים הישראלים". (אל-עהד, 3).

איראן ממשיכה להידרש לאירועים בסוריה ובלבנון. כך, דובר משה"ח האיראני, מוסוי, טען (2) כי התקיפה של "המשטר הציוני" בבירות היא הפרה ברורה של ריבונותה של לבנון ומנוגדת לחוקים הבינ"ל וקרא לקהילה הבינ"ל לפעול בנדון. דובר ועדת חו"ב של המג'לס האיראני שיבח (2) את חזבאללה על תקיפת יעדים ישראלים באומרו כי הדבר מעיד על הנחישות של "ההתנגדות" להתעמת ולהגיב על התוקפנות של "הציונים" ועל כך שחזבאללה קיים הבטחותיו והוציא לפועל את איומיו. הוסיף כי התגובה מצד חזבאללה היא מקור לגאווה עבור חברי "הציר" (מהר, 2).

מזכ"ל הליגה הערבית הביע (1) את דאגת הארגון מההסלמה בין ישראל ללבנון והדגיש את תמיכתו המלאה בביירות בהתמודדה עם כל תוקפנות. הזהיר כי הסלמה עלולה להוביל את המצב לצאת משליטה.

משרד החוץ הסורי מסר כי סוריה גאה בפעולת "ההתנגדות הלאומית הלבנונית" נגד סיוור צבאי ישראלי. נמסר כי סוריה מחדשת את עמידתה המלאה עם ההתנגדות וזכותה, לצד הצבא הלבנוני, לפעול לשמירה על ריבונות לבנון ושחרור שארית אדמותיה הכבושות (סאנא, 2).

ממשלת כווית הביעה (2) גינוי חריף להתקפה הישראלית על לבנון. הדגישה עמידת כווית לצד לבנון בכל הצעדים שנוקטת להגנה על אדמותיה ולשמירה על ריבונותה ("אלראי אליום", 3).

פלסטינים

דובר ממשלת הרש"פ, אבראהים מלחם, ציין (2) ממשלת הרש"פ תשלם מעתה שיעורי משכורות אחידות לפקידיה בגדה וברצועה. מסר כי המשתכרים 2000 ₪ ומטה יקבלו את מלוא שכרם ואילו שאר הפקידיים יקבלו משכורת בגובה 60% משכרם המלא. יצוין, כי מאז תחילת תשלום המשכורות החלקיות בידי הרש"פ

- בלמ"ס -

עם תחילת משבר כספי הסילוקין, קיבלו הפקידים ברצועה שכר חלקי של כ-60% מתוך משכורת שהיתה חלקית מלכתחילה ועמדה על כ-70% מהשכר המלא (אלקדס, 2).

חבר הוועד הפועל של אש"ף ושר הרווחה ברש"פ, אחמד מג'דלאני, קרא (2) בפגישתו עם הנציג האוסטרלי ברש"פ, מרק בילי, לאוסטרליה להצביע לטובת חידוש מנדט אונר"א ולחדש את תמיכתה הכספית באונר"א. זאת, לדבריו, נוכח ניסיונותיה של ארה"ב לסיים את מנדט הארגון (ופא, 2).

סוריה

מקור אופוזיציה דיווח כי המשטר המשיך (2) להפר את הפסקת האש עליה הכריזה רוסיה בסוף אוגוסט, וכי עד כה הפגזו כוחותיו 11 יישובים ברחבי גוש אדלב (ענב, 2).

ארגון הבריאות העולמי מסר כי שבעה מתקנים רפואיים הותקפו בגוש אדלב בסוף חודש אוגוסט האחרון. כן הביע הארגון את דאגתו מעקירתם של 130,000 איש מבתיהם באזור, בחודש אוגוסט לבדו (אלדרר, 2).

המכלול האיראני

שרי החוץ של רוסיה ואיראן נפגשו (2) במוסקבה ודנו בסוגיית הסכם הגרעין, ביוזמות לביטחון המפרץ ובהסדרה בסוריה. באשר להסכם הגרעין, הזכיר שה"ח ט'רדיף כי משלחת איראנית (הכוללת את סגן נגיד הבנק המרכזי האיראני ונציגים ממוסד הנפט ובראשות סגן שה"ח עראקצי - ממ"ד) מבקרת בפרזי ע"מ לבחון מידת מחויבותיהן של אירופה להסכם הגרעין. שב והזהיר כי במידה שמדינות אירופה לא תיישמה התחייבותיהן, איראן תבצע את השלב השלישי בצמצום מחויבותיה להסכם (עפ"י הצהרות איראניות צפוי לחול ב-6.9 - ממ"ד). סייג כי אם מדינות אירופה תעשנה כן, איראן תהיה מוכנה ליישם את ההסכם במלואו. כ"כ שיבח את רוסיה וסין על מאמציהן לפעול לשמירה על ההסכם. באשר לביטחון המפרץ, ציין ט'רדיף כי ארצו תומכת ביוזמה הרוסית בנושא (מהר, 2).

מצדו, הטיל שה"ח הרוסי לברוב את האחריות על השעיה חלקית של המחויבות האיראנית להסכם על ארה"ב. זאת, לטענתו, ע"מ למצוא סיבה לפנות לאופציות של שימוש בכוח. שיבח את כושר העמידה של איראן ודבקותה בסטנדרטים המשפטיים הבינלאומיים. בזיקה לתכנית הטילים הבליסטיים, אמר השר כי פיתוח תכנית הטילים של איראן אינו מפר את הסטנדרטים הבינלאומיים. לדבריו, כל דיון ברעיונות נוספים צריך להתבצע מחוץ להסכם ה-JCPOA ולהתקבל בקונצנזוס. בין יתר הנושאים שנדונו במפגש, התייחס לברוב למתיחות במפרץ הפרסי ואמר שהיוזמות שהוצעו אינן מסייעות להרגעה, אלא מלבנות את המתיחות. רוסיה אינה תומכת ביוזמות המבוססות על עקרון "חבר או אויב" ומנסה לקדם קונספט של בטחון קולקטיבי במפרץ הפרסי. בנושא סוריה, אמר כי שוחח עם עמיתו האיראני באשר לפסגת נשיאי "אסטנה" (רוסיה, תורכיה ואיראן), המתוכננת לאמצע ספטמבר בתורכיה. לברוב הביע תקווה שלא יהיו ניסיונות נוספים להכשיל את הקמת ועדת החוקה. בהתייחסו להסכמות האפשריות בין תורכיה לארה"ב בצפון מזרח סוריה, אמר לברוב כי רוסיה תתמוך רק בהחלטות שמכבדות את הריבונות והשלמות הטריטוריאלית של סוריה (אתר משה"ח הרוסי, 29).

- בלמ"ס -

מושל הבנק המרכזי האיראני ומושל הבנק הסורי המרכזי, דנו (2) בטהראן בהרחבת היחסים הפיננסיים, ביטום הסכמים קודמים, וביסוד בנק משותף, וכן הסכימו על יסוד וועדת בנקאות משותפת. הצד הסורי הודה על שיתוף המומחיות הטכנולוגית האיראנית עם מגזר הבנקאות הסורי, ואילו הצד האיראני הצהיר כי היחסים הכלכליים בין המדינות נכנסו לשלב חדש, והציג הצעות לשימוש במטבעות הלאומיים, לחיזוק קווי אשראי בנקאיים, ולהפעלת מערכת כרטיסי תשלום משותפת למדינות ולאזורים אחרים בעלי עניין משותף (סאנא, 2).

בברכה,
המרכז למחקר מדיני